

КАФЕДРА РОСЛИННИЦТВА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ АГРОТЕХНОЛОГІЙ, СЕЛЕКЦІЇ ТА ЕКОЛОГІЇ

МАТЕРІАЛИ

XIII науково-практичної
інтернет-конференції

**«АКТУАЛЬНІ НАПРЯМКИ ТА
ПРОБЛЕМАТИКА У ТЕХНОЛОГІЯХ
ВИРОЩУВАННЯ ПРОДУКЦІЇ
РОСЛИННИЦТВА»**

25 листопада 2022 року

м. Полтава

Матеріали XIII науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні напрямки та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва» / Редкол.: В.В. Гангур (відп. ред.) та ін. Полтавський державний аграрний університет, 2022. 104 с.

У збірнику тез висвітлено результати наукових досліджень, проведених науковцями Полтавського державного аграрного університету та інших навчальних і наукових закладів Міністерства освіти і науки України, науководослідних установ НААН.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Микола МАРЕНИЧ – директор навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, доктор сільськогосподарських наук, доцент;

Володимир ГАНГУР – завідувач кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Любов МАРІНІЧ - старший викладач кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук;

Ольга БАРАБОЛЯ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Олександр КУЦЕНКО – професор кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, професор;

Микола ШЕВНІКОВ – професор кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, професор;

Віктор ЛЯШЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Олександр АНТОНЕЦЬ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Сергій ФІЛОНЕНКО - доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Людмила ЄРЕМКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Світлана ШАКАЛІЙ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук;

Ольга МІЛЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук;

Марина АНТОНЕЦЬ – доцент кафедри рослинництва, кандидат психологічних наук, доцент;

Рекомендовано до друку вченою радою Навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології ПДАУ, протокол № 4, від 24 листопада 2022 року.

ЗМІСТ

Тоцький В. М., Заєць Т. О. Продуктивні показники сортів пшениці озимої різних селекційних центрів	5
Писаренко Н. В., Сидорчук В. І. Напрямки та перспективи використання нових сортів картоплі української селекції	8
Шакалій С. М., Баган А. В., Марініч Л. Г. Декоративні властивості дерев і кущів	10
Оборонова А.В. Лікарські властивості та метод вирощування женьшеню в Україні	12
Марініч Л.Г., Калашнік О.П., Скрипка Ю.О. Вплив елементів технології вирощування люцерни на формування кормової продуктивності	15
Марініч Л. Г., Ласкавий Д. Ю., Бабич Р. О. Роль бобових культур у підвищенні якості зелених кормів	17
Баган А.В., Юрченко С.О., Шакалій С.М., Марініч Л.Г. Значення троянди у декоративному садівництві	19
Вережак Д.В. Вплив зміни клімату на продуктивність пшениці озимої	22
Бараболя О.В. Зберігання зернових мас у сухому стані, основні вимоги	25
Бараболя О.В. Кравець І.А. Урожайність пшениці м'якої озимої залежно від попередників та строків сівби	27
Гангур В. В., Космінський О.О., Поляков І.А., Гурба В.С. Формування асиміляційної поверхні рослин соняшнику залежно від рівня удобрення	29
Гангур В. В., Кирлиця А. О., Баранник В. П. Вплив строків сівби напольову схожість насіння гібридів кукурудзи різних груп стиглості	32
Єремко Л.С., Марініч Л.Г. Вплив біологічних добрив та стимулятора росту рослин на урожайність сочевиці.	34
Єремко Л.С., Олянецький О.В. Вплив мінерального удобрення на урожайність нуту.	37
Єремко Л.С., Понятенко А.О. Вплив мінерального удобрення та біостимулятора росту рослин на формування продуктивності сої.	41
Ляшенко В. В., Карасенко В. М. Продуктивність пшениці ярої за різних рівнів удобрення	45
Філоненко С.В., Борисюк О.О., Лисак В.М. Вплив рістстимулюючих препаратів на маточні буряки цукрові	50
Філоненко С.В., Деркач А.М. Оптимізація мікроелементного живлення кукурудзи	53
Філоненко С.В., Серета О.О., Філоненко В.С. Вплив елементів агротехніки на екологізацію технології вирощування насіння буряки цукрових	57
Філоненко С.В., Заплава С.О., Райда В.В. Ефективність та доцільність позакореневого внесення мікроелементів на висадках	60

буряків цукрових	
Барат Ю. М., Коляка В. В. Продуктивність сортів картоплі залежно від удобрення	63
Лень О.І., Алейнікова Л.М., Гангур М.В. Структурні показники урожайності нуту залежно від технології вирощування в умовах лівобережного Лісостепу	66
Лень О.І., Снігир В.П., Ткаченко Т.М. Структурні показники урожайності пшениці озимої залежно від технології вирощування в умовах лівобережного Лісостепу	68
Лень О.І., Алейнікова Л.М., Гангур М.В. Вплив позакореневого підживлення рослин як фактор підвищення зернової продуктивності нуту	70
Баган А.В., Петренко П.В. Вплив регулятора росту вимпел 2 на продуктивність пшениці м'якої ярої	73
Тікан Ю. М. Вирощування соняшнику за органічної технології	75
Улізько В. М. Елементи живлення для росту й розвитку кукурудзи	78
Мяло О.В., Юрченко С.О. Вплив ранніх строків сівби на ріст і розвиток рослин кукурудзи	80
Міленко О. Г., Сідаш А. А., Крисюк А. О. Вплив інокуляції насіння на врожайність сої	82
Котелевський Є.Ю., Михайленко І.О., Тищенко В. М. Особливості прояву господарсько корисних ознак сортів та константних селекційних ліній пшениці озимої конкурсного сортовипробування селекції пдау	86
Олефір А. М. Урожайність гороху залежно від сорту та попередників	88
Самойленко Є. О. Продуктивність коріандру посівного залежно від елементів технології вирощування	91
Плішко О. В. Еколого-біологічне обґрунтування застосування регуляторів росту рослин на картоплі	93
Костенко М. П. Польова схожість насіння і виживання рослин проса залежно від попередника та способу сівби в пожнивний та поукісний період	96
Гаркавенко С. А. Продуктивність сої залежно від бактеріальних препаратів для передпосівної обробки насіння	99
Кумпан Н. І. Вплив строків сівби на продуктивність ячменю ярого	101

УДК 663.63:631.559
ВПЛИВ ЕЛЕМЕНТІВ АГРОТЕХНІКИ НА ЕКОЛОГІЗАЦІЮ
ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ НАСІННЯ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ

Філоненко С.В., кандидат с.-г. наук, доцент кафедри рослинництва
e-mail: sergii.filonenko@pdaa.edu.ua

Середа О.О., здобувач ступеня вищої освіти Магістр спеціальності 201
Агрономія

Філоненко В.С., здобувач ступеня вищої освіти Доктор філософії

Полтавський державний аграрний університет

У буряконасінницьких господарствах за вирощування гібридного насіння буряків цукрових доцільно застосовувати звужені до 70 см стикові міжряддя між компонентами гібридизації. Розворотні смуги на ділянках гібридизації насінників можна не засаджувати багатонасінним запилювачем. Цю площу можна використовувати під кормові культури, що рано звільняють поле (до початку скошування насінників).

Актуальність теми. Науково-технічний прогрес у буряківництві передбачає використання для сівби насіння високопродуктивних сортів і гібридів, впровадження інтенсивної технології вирощування буряків цукрових та удосконалення системи насінництва цієї культури [6, 10]. Вимогам інтенсивної технології виробництва фабричних буряків у найбільшій мірі відповідає високоякісне насіння гетерозисних гібридів на стерильній основі [12, 14].

Упродовж останніх декілька десятиліть в Україні проводились численні дослідження з питань насінництва гібридів на стерильній основі [2, 5]. В результаті цих досліджень була розроблена технологія вирощування гібридного насіння, яка передбачає посадку компонентів, що чергуються смугами, між якими залишають розширені стикові міжряддя 140 см. Це виключає змішування компонентів і дозволяє механізувати процес видалення запилювача після закінчення цвітіння [1, 8].

Недоліком такого способу є нераціональне використання землі в зв'язку з застосуванням розширених міжрядь між компонентами, а також велика забур'яненість поля на цих розширених міжряддях [3, 11]. Окрім цього, з метою кращого запилення насінників ЧС-форми пилком запилювача розворотні смуги, згідно рекомендації ІБКіЦБ, обсаджують запилювачем. В результаті площа поля під запилювачем збільшується не менш ніж на 1% і, відповідно, зменшується площа поля під ЧС-компонентом [4, 13]. Разом із цим, в зарубіжній практиці обсадження розворотних смуг запилювачем не практикують [7, 9].

З огляду на це, досить важливим питанням є оптимізація технології вирощування насіння буряків цукрових, яка полягає в більш ефективному

використанні площі поля під ЧС-формою, а також аналіз біологічних особливостей формування врожаю бурякового насіння і його посівних якостей залежно від цього чинника. Це питання є особливо актуальним для буряконасінницьких господарств, які вирощують гібридне насіння буряків цукрових.

Мета роботи – дослідити ефективність заходів, що сприяють підвищенню врожаю гібридного бурякового насіння без зниження його посівних якостей за рахунок більш ефективного використання площі поля під ЧС-формою та уточненні біологічних особливостей формування продуктивного насінневого потенціалу висадків буряків цукрових.

Матеріали та методи досліджень. Польові досліди з вивчення можливості вирощування компонентів на ділянках гібридизації без розширених стикових міжрядь між ними, а також із дослідження можливості відмови засаджувати розворотні смуги багатонасінним запилювачем проводили на дослідному полі Веселоподільської дослідно-селекційної станції Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків Національної академії аграрних наук України, що в Кременчуцькому районі Полтавської області упродовж 2021-2022 років. Дослідження проводили з насінниками диплоїдного гібриду Резидент, що рекомендований для вирощування в Полтавській області. Схема I-го дослідження включала такі варіанти: варіант 1 – стикове міжряддя між компонентами 140 см (контроль); варіант 2 – стикове міжряддя між компонентами 70 см. Схема II-го дослідження: варіант 1 – розворотні смуги засаджені запилювачем – контроль; варіант 2 – розворотні смуги не засаджені запилювачем.

Результати досліджень. В результаті проведених нами досліджень встановлено, що розміщення компонентів схрещування на ділянках гібридизації за більш вузьких стикових міжрядь між ними суттєво не вплинуло на ступінь зав'язування гібридного насіння в порівнянні з варіантами, де були розширені міжряддя. Якщо на контролі ступінь зав'язування гібридного насіння, в середньому за два роки, була 96,4%, то за звужених стикових міжрядь вона виявилася майже однаковою і склала 96,3%.

Продовжуючи аналіз відповідних дослідних даних, варто зазначити, що на ступінь зав'язування гібридного насіння мали суттєвий вплив погодні умови періодів вегетації років досліджень. Причому, сприятливий погодний фон обумовив вищий відсоток утвореного насіння, що ми і спостерігали у 2022 році. А от високі температури влітку, що поєднувалися і з нестачею опадів у цей період, що ми змогли спостерігати у 2021 році, спричинили зниження ступеня зав'язування гібридного бурякового насіння, який і становив у 2022 році 96,5% (контроль) і 96,6% варіант 2. А у 2021 році він був найменшим і склав від 94,7% (варіант 2) до 94,8% (контроль).

Висаджування на розворотних смугах запилювача майже не впливає на ступінь зав'язування гібридного насіння і на його урожай, який становив з облікової площі (ЧС-компоненту) по варіантах 14,2 і 14,3 ц/га відповідно. Аналіз посівних якостей гібридного бурякового насіння, а саме енергії

проростання, схожості, маси 1000 плодів, показав, що суттєвих змін по цих показниках залежно від оптимізації площі під ЧС-формою не спостерігається.

Висновок. У буряконасінницьких господарствах за вирощування гібридного насіння буряків цукрових доцільно застосовувати звужені до 70 см стикові міжряддя між компонентами гібридизації. Розворотні смуги на ділянках гібридизації насінників можна не засаджувати багатонасінним запилювачем. Цю площу можна використовувати під кормові культури, що рано звільняють поле (до початку скошування насінників).

Бібліографічний список

1. Балагура О. В. Продуктивність насінників ЧС-гібридів залежно від технології вирощування цукрових буряків. *Цукрові буряки*. 2004. № 6. С. 16-17.
2. Балан В.М. Формування гібридного насіння за різних умов вирощування. *Цукрові буряки*. 2003. № 3. С. 8-9.
3. Брижак М.М., Філоненко С.В. Оптимізація технології вирощування насіння цукрових буряків гібриду Хорол. *Студентська науково-практична конференція за результатами наукової роботи у 2019 р.* : матеріали студ. наук. конф. ПДАА, м. Полтава, 16-17 квіт. 2020 р. Том II. Полтава : РВВ ПДАА, 2020. С. 101-103.
4. Бужинський В.А., Філоненко С.В. Ефективність різних стикових міжрядь між компонентами гібридизації на висадках цукрових буряків. *Наукові тенденції формування агротехнологій* : матеріали VII наук.-практич. інтернет-конфер. ПДАА, кафедра рослинництва 25-26 квітня 2019 р. Полтава: РВВ ПДАА, 2019. С. 17-21.
5. Гангур В. В., Єремко Л. С., Кочерга А. А. Ефективність біостимуляторів за умови передпосівної обробки насіння соняшнику. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2020. № 2. С. 36–42.
6. Гангур В. В., Сахацька В. М. Мікробіологічна активність ґрунту за різних способів обробітку. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2019. № 4. С. 13–19.
7. Гізбуллін Н.Г. Особливості насінництва цукрових буряків. *Вісник аграрної науки*. № 10. 2004. С. 35-38.
8. Гізбуллін Н.Г., Глеваський В. І., Чемерис Л. М. Вирощування насіння триплоїдних гібридів. *Цукрові буряки*. 1999. №2. С. 10-11.
9. Скіданова А.С., Філоненко С.В. Вплив агротехніки на формування насінневої продуктивності висадків цукрових буряків. *Наукові тенденції формування агротехнологій* : матеріали VII наук.-практич. інтернет-конфер. ПДАА, кафедра рослинництва 25-26 квітня 2019 р. Полтава: РВВ ПДАА, 2019. С. 67-76.
10. Тищенко М.В., Філоненко С.В. Вплив системи удобрення цукрових буряків на продуктивність короткоротаційної плодозмінної сівозміни. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2019. №3. С.11-17.
11. Філоненко С.В., Векленко О.С. Вплив тривалості вегетаційного періоду висадків буряків цукрових на їх насінневу продуктивність. *Інноваційні аспекти сучасних технологій вирощування сільськогосподарських культур* : зб.

матеріалів X науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої 115-річчю з дня народження професора Є. С. Гуржій, м. Полтава, 31 берез. 2021 р. Полтава : ПДАА, 2021. С. 88-92.

12. Філоненко С.В., Питленко О.С. Продуктивність та технологічні якості коренеплідів цукрових буряків вітчизняної та зарубіжної селекції. *Сучасні тенденції виробництва та переробки продукції рослинництва* : матеріали IV Всеукраїн. науково-практич. інтернет-конф. ПДАА, кафедра рослинництва, 20-21 квіт. 2016 р. Полтава: Полтавська державна аграрна академія, 2016. С. 148-154.

13. Філоненко С.В., Швидун К.Є. Вплив агротехнічних заходів на насінневу продуктивність висадків цукрових буряків та посівні якості насіння. *Сучасні тенденції виробництва та переробки продукції рослинництва* : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., м. Полтава, Полтавська державна аграрна академія, 20-21 квітня 2016 р. Полтава : ПДАА, кафедра рослинництва, 2016. С. 202-207.

14. Цвей Я.П., Тищенко М.В., Філоненко С.В. Моніторинг забур'яненості посівів сільськогосподарських культур у ланці зернобурякової сівозміни у виробничих умовах. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2018. № 1. С. 23-30.

УДК 633.63:631.8:65.018:631.53.01:631.559

**ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ДОЦІЛЬНІСТЬ ПОЗАКОРЕНЕВОГО
ВНЕСЕННЯ МІКРОЕЛЕМЕНТІВ НА ВИСАДКАХ БУРЯКІВ
ЦУКРОВИХ**

Філоненко С.В., кандидат с.-г. наук, доцент кафедри рослинництва

e-mail: sergii.filonenko@pdaa.edu.ua

Заплава С.О., здобувач ступеня вищої освіти Магістр спеціальності 201 Агрономія

Райда В.В., здобувач ступеня вищої освіти Доктор філософії

Полтавський державний аграрний університет

В результаті дворічних польових досліджень встановлено, що в буряконасінницьких господарствах доцільно проводити позакореневе підживлення насінників буряків цукрових мікродобривами Айдамін-Бор, Інтермаг Цукровий буряк і Біостим Буряк на початку фази бутонізації насінників ЧС-компоненту. Крайні результати за роки досліджень показали позакореневе внесення мікродобрива Біостим Буряк, що вносили дозою 2 л/га.

Актуальність теми. Буряки цукрові були і є одним з найпотужніших локомотивів економіки сільського господарства в Україні протягом останніх півтори сотні років [14]. Це – найпродуктивніша культура помірного поясу земної кулі і за сприятливих умов вирощування може сформувати до 28 т/га